

УДК 378.147.091.217/33–027.22

Казакова Н.В.

Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія

ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ЛІТНЬОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ДИТЯЧОМУ ТАБОРІ «АРТЕК-БУКОВЕЛЬ»

Анотація. У статті визначено, що у професійній підготовці майбутніх учителів значна роль відводиться літній педагогічній практиці, яку студенти проходять у різних оздоровчих закладах, зокрема у дитячому таборі «Артек-Буковель». З'ясовано, що «Артек-Буковель» – це унікальний та дивовижний світ, де педагогічні працівники чітко розуміють і впроваджують на практиці принцип педагогічного партнерства «дитина-педагог», в основі якого лежать цінності: креативність, цікавість, критичне мислення, любов, мудрість, доброта, соціальний і економічний інтелект, співпраця, справедливість, лідерство, вміння пробачати, скромність, розсудливість, самоконтроль, поцінування краси, вдячність, оптимізм, гумор і віра. Розкрито досвід організації літньої педагогічної практики у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії та здійснено аналіз стану готовності студентів до виховної роботи з дітьми влітку в умовах дитячого табору «Артек-Буковель». У статті виокремлено напрями підготовки студентів до літньої педагогічної практики у дитячому таборі «Артек-Буковель»: вивчення навчальних дисциплін педагогічного циклу та проведення практики «Підготовка студентів до роботи з дітьми влітку»; організація роботи «Школи вожатого» у закладі вищої освіти та дитячому таборі «Артек-Буковель»; створення артеківського руху в закладі вищої освіти.

Ключові слова: літня педагогічна практика, готовність студентів до літньої практики, дитячий табір «Артек-Буковель», напрями підготовки студентів до літньої практики, «Школа вожатого».

Kazakova Nataliia

Khmelnitsky Humanitarian Pedagogical Academy

THE PREPARATION OF STUDENTS FOR THE SUMMER PEDAGOGICAL PRACTICE IN THE CHILDREN'S CAMP «ARTEK-BUKOVEL»

Summary. In the professional preparation of future teachers of primary school the significant role is played by the summer pedagogical practice that students take in various health-improving establishments, especially in the children's camp «Artek-Bukovel», has been determined in the article. It has been found out that «Artek-Bukovel» is a unique and wonderful world, this is a country in the country, with its laws and regulations, pace and lifestyle, its leaders and chiefs. It forms a new content of out-of-school education, since pedagogical workers clearly understand and implement in practice the principle of pedagogical partnership "child-teacher", which is based on the values of: creativity, curiosity, critical thinking, love, wisdom, kindness, social and economic intelligence, cooperation, justice, leadership, forgiveness, modesty, prudence, self-control, appreciation of beauty, gratitude, optimism, humor and faith. It has been emphasized that the passing of summer pedagogical practice in the establishment of the innovative educational system «Artek-Bukovel» provides to students the opportunity to practically acquire modern forms and methods of educative work with school-children; allows to understand the essence and peculiarities of the work of temporary children's associations, to get acquainted with the specifics of work in them; to carry out multivariate planning of their activities and activity of the children's collective, etc. The experience of organization of summer pedagogical practice in the Khmelnytsky humanitarian pedagogical academy has been revealed and the analysis of the state of readiness of students for educative work with children in summer in the conditions of the children's camp «Artek-Bukovel» has been carried out. The directions of preparation of students for the summer pedagogical practice in the children's camp «Artek-Bukovel»: students studying the educational disciplines of the pedagogical cycle and carrying out the practice «Preparation of students for work with children in the summer»; organization of the «Counsellor School» at the establishment of higher education and the children's camp «Artek-Bukovel»; the creation of the Artek's movement in the establishment of higher education have been outlined in the article. It has been concluded that cooperation between higher education establishment and the children's camp «Artek-Bukovel» during holding the «Counsellor School» will facilitate the organization and holding of competently oriented pedagogical practice of students and will allow for the comprehensive development, upbringing and socialization of the child's personality in conditions of a health-improving camp of an innovative type.

Keywords: summer pedagogical practice, readiness of students for the summer practice, children's camp «Artek-Bukovel», directions of preparation of students for the summer practice, «Counsellor School».

Постановка проблеми у загальному вигляді. Одним із стратегічних шляхів підвищення якості педагогічної освіти сьогодні визначено компетентнісний і діяльнісний підходи до професійної підготовки майбутніх учителів. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України [8] та стаття 51 Закону України «Про вищу освіту» чітко регламентують отримання здобувачами освіти практичної підготовки на підприємствах, установах і організаціях згідно до укладених угод [2].

Виходячи з цього, у закладах вищої освіти особливої значущості набуває практика, у ході якої здобувачі освіти набувають фахові компетентності.

У сформованій системі практики майбутніх учителів значна роль відводиться літній педагогічній практиці, яка організовується і проводиться у пришкольніх таборах, дитячих оздоровчих таборах, санаторіях, центрах та ін. Педагогічні колективи цих закладів повинні створити необхідні умови для розвитку творчих здібностей дітей, забезпечити психологічну підтримку

і здійснити корекцію процесу їхньої соціалізації, організувати активний відпочинок, застосовуючи інноваційні форми і методи виховної роботи. Для цього потрібні спеціально підготовлені педагоги-організатори, які б були творчими, креативними, здатними проектувати виховне середовище дитячого оздоровчого закладу, забезпечувати колективну творчу атмосферу.

Літня педагогічна практика в дитячому оздоровчому таборі активно сприяє практичному засвоєнню теоретичних знань із методики виховної роботи; дозволяє усвідомити специфіку роботи з дітьми у тимчасових різновікових об'єднаннях; планувати та аналізувати власну педагогічну діяльність; розвивати вміння організовувати оздоровлення та відпочинок для дітей різного віку, впроваджувати ігрові технології (ділові, творчі, рольові ігри, колективні творчі справи, шоу-технології, квест-технології) та ін.

Проходження літньої педагогічної практики студентами у Міжнародному дитячому центрі «Артек» (АР Крим) – це давня, усталена традиція багатьох закладів вищої освіти. Майбутні учителі, працюючи вожатими у дитячих таборах «Лісовий», «Морський», «Янтарний», «Хрустальний» та ін., мали можливість поринути у країну щасливого безтурботного дитинства разом зі своїми дітьми, пізнавати радість спілкування з ними; розвинути лідерські якості; познайомитися з цікавими особистостями та знайти нових друзів. Проте окупація Криму Російською Федерацією навесні 2014 року призвела до втрати Україною Міжнародного дитячого центру «Артек».

З метою збереження в Україні історії, традицій та кращого досвіду артеківської педагогіки 16 червня 2014 р. було створено недержавний дитячий заклад – «Артек-Буковель». У ньому сформувався новий зміст позашкільної освіти, в основі якої лежить принцип педагогічного партнерства «дитина-педагог», в основі якого лежать цінності, що визначені у Концепції Нової української школи: креативність, цікавість, критичне мислення, любов, мудрість, доброта, соціальний і економічний інтелект, співпраця, справедливість, лідерство, вміння пробачати, скромність, розсудливість, самоконтроль, поцінування краси, вдячність, оптимізм, гумор і віра [7, с. 55]. Досягається це за допомогою створення атмосфери радості, добра, довіри, відчуття приналежності до спільноти, участі у виборі та реалізації виховних справ, прийнятті рішень тощо.

Студенти ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника», Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Таврійського національного університету імені В.Вернадського, Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, ВНКЗ «Балтійське педагогічне училище», Бродівського педагогічного коледжу імені М.Шашкевича та ін. вже декілька років поспіль проходять літню педагогічну практику у дитячому таборі «Артек-Буковель». Вивчення досвіду роботи дитячого табору «Артек-Буковель» та специфіки організації літньої практики у закладах вищої освіти дозволило зробити висновки, що для успішного проходження студентами літньої педагогічної практики в умо-

вах дитячого табору «Артек-Буковель» потрібна спеціальна підготовка студентів до роботи педагогами-організаторами в ньому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням підготовки студентів до літньої практики у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку присвячені вітчизняні наукові праці, зокрема з таких аспектів: форми і зміст підготовки майбутніх учителів до організації та проведення виховної практики в літніх дитячих закладах оздоровлення та відпочинку (А. Балацінова, І. Трубавіна, О. Філоненко, Н. Олійник та ін.); педагогічні умови та методика підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи з дітьми в літньому оздоровчому таборі (С. Цуприк); організаційно-педагогічні умови підвищення ефективності літньої педагогічної практики студентів (Г. Чернишова); формування комунікативних умінь майбутніх учителів у процесі виховної роботи в оздоровчих таборах (О. Яковлева); готовність студентів до навчально-виховної практики в літніх оздоровчих таборах (А. Шерудило); підготовка педагога до проектування діяльності дитячого оздоровчого закладу (М. Наказний).

За часів незалежності в Україні було здійснено наукові розвідки на артеківську тематику. М. Сидоренко досліджено організаційно-педагогічні основи функціонування МДЦ «Артек». Л. Івановою розкрито особливості педагогічного проектування процесу професійної підготовки педагогів-організаторів у Міжнародному дитячому центрі «Артек» [4]. Питання професійної підготовки педагогів до діагностичного забезпечення виховного процесу в тимчасовому дитячому колективі в умовах МДЦ «Артек» висвітлено у дослідженні Г. Рязанової. Кожна з наукових праць вище зазначених авторів є самодостатньою та цінною для удосконалення професійної підготовки майбутніх учителів. Але слід зазначити, що зі змінами у суспільстві змінилися й умови літнього відпочинку та оздоровлення дітей в сучасних таборах. Це, в свою чергу, об'єктивно вимагає оновлення змісту, форм і методів організації літньої педагогічної практики студентів у дитячих оздоровчих таборах.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Окупація АР Крим призупинила діяльність українського «Артеку» і, звісно, наукові дослідження. Проте «Артек-Буковель» – це дитячий табір, де збережені кращі традиції артеківської школи. У книзі Л. Іванової «Артек-Буковель: крок за кроком» подано хроніку становлення та розвитку карпатського Артека. Варто зауважити, що за досить короткий проміжок часу педагогічному колективу вдалося створити не просто оздоровчо-виховний заклад, а цілісний соціальний організм – соціокультурне середовище, підпорядковане гуманістичним цільноціннісним орієнтирам, з особливим укладом життєдіяльності, стилем гуманістичних, творчих відносин, спільною колективно-творчою діяльністю дітей і педагогів на принципах артеківської педагогіки [5]. Тому важливо вивчити досвід роботи дитячого табору «Артек-Буковель» та визначити напрями підготовки студентів до літньої практики у ньому.

Мета статті полягає в тому, щоб виявити стан підготовки майбутніх учителів до літньої

педагогічної практики в умовах дитячого табору «Артек-Буковель» та визначити напрями підготовки студентів до роботи в ньому.

Виклад основного матеріалу. Протягом багатьох десятиліть «Артек» і його педагогічна система були головним центром становлення і розвитку інновацій у сфері дитячого оздоровлення та відпочинку. З роками накопичений досвід послужив створенню гармонійної системи лікування, оздоровлення і виховання дітей у дитячому таборі «Молода гвардія» (Одеса).

Не винятком став і дитячий табір «Артек-Буковель», який запрацював за рік до 90-річчя кримського «Артека» в Івано-Франківській області на Прикарпатті за ініціативи та підтримки керівництва туристичного комплексу «Буковель» та безпосередньою участю співробітників кримського «Артека». Педагогічний колектив новоствореного дитячого закладу одним із стратегічних завдань у дитячому таборі «Артек-Буковель» визначив збереження, примноження та розвиток української історії всесвітньо відомого табору та його славних традицій [6]. У квітні 2014 року керівництво курорту «Буковель» прийняло рішення про створення дитячого комплексу, до якого ввійшли три табори – «Гірський», «Лісовий», «Озерний». Через два роки «Артек» здійснив крок до Європи та відкрив в австрійському містечку Земмеринг четвертий табір «Artek-Semmering».

Теоретичний аналіз літератури з проблеми дослідження (Л. Іванова, А. Салій, М. Козлова, О. Джус, Н. Маргеліс та ін.) дозволив визначити, що «Артек-Буковель» – це спеціально організоване соціокультурне середовище дитячого табору, котре має специфічні особливості організації життєдіяльності:

- географічна збірність дітей – у таборі відпочивають діти з усіх областей України і зарубіжних країн (з 2014 по 2017 рр. у таборі «Артек-Буковель» відпочили 17000 дітей з усіх регіонів України та 14 країн світу – Англії, Білорусі, Болгарії, Литви, Молдови, США, Чехії, Нідерландів та ін. [6, с. 4]);

- упорядкована територія та люди з унікальними методиками, досвідом, навичками, відкриті і готові жити і працювати разом з дітьми на загальне благо кожного в співпраці, співтворчості, співпереживанні (Н. Маргеліс);

- велика родина, де люблять дітей, організують активний цікавий відпочинок, оздоровлення, забезпечують інтелектуальний розвиток (Т. Слободян);

- відносна автономність існування;

- комфорт і безпека для дітей, оскільки відбувається цілодобовий контроль за дітьми з боку дорослих та створено можливості для кожної дитини «почати життя з чистого аркуша» (Л. Іванова);

- інтенсивність і різноманітність спілкування та колективно-творчої діяльності (А. Салій);

- можливість прояву своєї особистості, відкриття «нового» себе, розвиток лідерських якостей;

- розширення соціального досвіду – надання можливості проявляти і реалізовувати власні соціальні ініціативи (Л. Іванова) та ін.

Щоб дитячий табір «Артек-Буковель» виправдав очікування дітей, став місцем, де збулися їхні мрії, педагогічний колектив повинен бути компетентним у питаннях психології, со-

ціальної педагогіки, організації пізнавального дозвілля. Завдання педагогів – проектування такого виховного середовища цікавих, корисних, творчих подій, де діти і дорослі разом, у процесі співтворчості, осмисленого спільного вироблення і прийняття норм і правил життєдіяльності, дізнаються щось нове, розвивають у собі бажані якості: лідера, організатора, творця. Тому, вважаємо, потрібна ґрунтовна підготовка студентів до роботи з дітьми в умовах дитячого табору «Артек-Буковель».

Цінними є наукові розвідки Л. Іванової, яка розробила концепцію професійної підготовки педагогів-організаторів у МДЦ «Артек», що вміщує такі компоненти [3]: теорію (знання про істотні характеристики, логіку побудови зміни, змістовну наповнюваність, результативність виховного процесу у дитячому оздоровчому закладі); практикум (це система змістовно і методично розроблених занять або окреме питання, яке досліджує прикладну сторону професійної діяльності. Він реалізовується через модулі, педагогічні студії та різні форми колективно-творчої діяльності); практичну діяльність (здійснюється через «проживання зсередини» у Школі вожатих, що сприяє успішній адаптації студентів до навчально-практичної діяльності та є підказкою, як, працюючи з дітьми у загоні, організовувати виховний процес).

Погоджуємося з думкою Л. Іванової, про те, що необхідно при підготовці створити умови для розкриття творчого потенціалу студентів і спонукати їх до створення авторських педагогічних програм; розвивати педагогічну спрямованість особистості, орієнтацію на самореалізацію; забезпечити позитивний емоційний настрій на роботу з дітьми [4, с. 59].

Керівник літньої виробничої практики Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника О. Джус вважає, що «Артек-Буковель» – це «не лише унікальний світ мрійників і романтиків, сонячна країна дитинства, але й титанічна праця і безцінний досвід для майбутніх вихователів» [1, с. 9]. Вона вважає, що у процесі підготовки студентів до літньої практики необхідно майбутніх вихователів, вожатих, педагогів-організаторів ознайомити із курсами з методики виховної роботи в дитячих оздоровчих закладах та з методики соціально-виховної роботи, а також провести для них лекційні та практичні заняття з охорони праці, безпеки життєдіяльності.

У Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії студенти з 2016 року дитячий табір «Артек-Буковель» є базою практики. Студенти проходять літню педагогічну практику в ньому від 2 до 4 тижнів, а окремі з них (за бажанням) можуть працювати протягом усіх змін. З метою успішної організації літньої практики керівництво закладу вищої освіти попередньо укладає угоду про співпрацю з дитячим табором «Артек-Буковель»; керівництво дитячого табору «Артек-Буковель» заздалегідь присилає запит на студентів, які їм потрібні, з попереднім розподіленням на табори, а це дозволяє виважено обрати гідних студентів і провести з ними інструктивно-методичну роботу з урахуванням специфіки кожного табору карпатського «Артеку».

Керівники практики та студенти, які вже побували в карпатському «Артеку», проводять для майбутніх вожатих, педагогів-організаторів спеціальну підготовку до літньої педагогічної практики у дитячому таборі «Артек-Буковель». Вона включає: проведення інструктивно-методичних зборів; організацію зустрічей із артеківцями з метою передачі досвіду початківцям; допомогу у відборі та розподілі студентів у табори карпатського «Артеку»; ознайомлення з добіркою методичної літератури.

Враховуючи проблему нашого дослідження, звертаємо увагу на твердження А. Шерудило, що однією з важливих умов забезпечення ефективності розвитку літніх дитячих таборів є готовність педагогів до роботи в них. Під готовністю він розуміє сукупність якостей, знань, практичних умінь і навичок, відносин, які необхідні при здійсненні педагогічної діяльності у літньому оздоровчому таборі [10, с. 75].

Науковці С. Харченко, Л. Ваховський, О. Песоцька вважають, що готовність до літньої педагогічної практики визначається теоретичною і практичною підготовкою та певним психічним станом студентів. Вони переконані, що теоретична підготовка включає оволодіння основами проведення індивідуальної і колективної виховної роботи, знаннями про особливості прояву індивідуальності особистості; практична – уміннями організовувати і проводити різні виховні заходи; а психологічна готовність визначається вмінням виконувати висунуті завдання, поранення досягнути успіху, почуттям обов'язку і відповідальності [9, с. 6].

З метою визначення стану готовності майбутніх учителів до літньої практики у дитячому таборі «Артек-Буковель» нами проведено анкетування серед студентів факультету початкової освіти та філології Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, які проходили практику в дитячому таборі «Артек-Буковель» (всього 35 респондентів). Результати опитування дозволили почути думки студентів щодо важливості літньої педагогічної практики у становленні їх як учителів, щодо рівня підготовки до роботи педагогами-організаторами у карпатському «Артеку», про умови, які впливають на ефективність літньої педагогічної практики у ньому.

На питання «Наскільки важливою є педагогічна практика у становленні як учителя?» усі студенти 100% відповіли, що практика є дуже важливою. 24 студенти (68,6%) зазначили, що вони отримали достатню практичну підготовку в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії в якості вихователя, вчителя, класного керівника, 9 студентів (25,7%) відповіли «ні», і 2 студенти (5,7%) не мають однозначної відповіді.

У ході усного опитування з'ясовано, що лише 12 студентів (34,3%) підготовлені до літньої практики в достатній мірі, 15 студентів (42,9%) зазначили, що організація підготовки задовільна та 8 студентів (22,8%) зауважили про те, що процес потребує удосконалення. Думки студентів, висловлені під час опитування, переконливо доводять, що вони недостатньо проінформовані про специфіку роботи в дитячому таборі «Артек-Буковель» та підготовка до літньої практики в карпатському «Артеку» потребує удосконалення.

З метою визначення рівня володіння студентами знаннями з організації виховної роботи в дитячому таборі «Артек-Буковель» нами було подано студентам перелік теоретичних знань: особливості виховної роботи з дітьми; організація життєдіяльності тимчасового дитячого колективу; специфіка роботи педагога-організатора в дитячому таборі «Артек-Буковель»; взаємодія з різними категоріями дітей (з особливими освітніми потребами, з емоційними порушеннями, з дистантних сімей, обдаровані та ін.); основи планування виховної діяльності в дитячому таборі «Артек-Буковель»; планування та аналіз власної педагогічної діяльності.

Студентам запропоновано оцінити свій рівень володіння цими знаннями (високий, середній, низький). З'ясовано, що лише у 19 (54,2%) студентів високий рівень знань, а у 15 (42,8%) – середній; низького рівня не виявлено.

У ході дослідження визначено уміння і навички, які необхідні студентам на літній педагогічній практиці у дитячому таборі «Артек-Буковель»: визначати цілі, завдання і зміст виховної роботи з дітьми в умовах дитячого табору «Артек-Буковель»; враховувати інтереси та індивідуальні особливості дітей підлітків при складанні планів роботи на табірну зміну, кожен день в умовах дитячого табору «Артек-Буковель»; організовувати і проводити сучасні види і форми виховної роботи; організовувати діяльність дитячих органів самоврядування; налагоджувати дружні стосунки з дітьми і підлітками; створювати атмосферу комфорту, безпеки для кожної дитини; планувати і аналізувати власну педагогічну діяльність; вести документацію.

Виділено три рівні сформованості практичних умінь і навичок щодо організації та проведення виховної роботи у дитячому таборі «Артек-Буковель» (високий, середній, низький). Аналіз відповідей студентів дозволив виявити, що лише у 8 (22,8%) студентів високий рівень сформованості умінь і навичок, 14 (40%) – середній, а 13 (37,1%) – низький. Це свідчить про те, що у студентів не зовсім сформовані необхідні практичні уміння і навички.

Результати опитування студентів також дозволили виявити причини виникнення труднощів у при проходженні літньої педагогічної практики у дитячому таборі «Артек-Буковель»: недостатній рівень знань з психолого-педагогічних дисциплін – 14 студентів (28,6%), є недоліки у методичній підготовці – 12 студентів (34,2%), невміння вести документацію у дитячому оздоровчому таборі – 6 студентів (17%). Окремі студенти зазначали труднощі у спілкуванні з дітьми, колегами, адміністрацією (31,4%); невміння розподіляти час (25,7%) та акліматизацію (14,3%).

З'ясовано, що лише 12 (28,6%) студентів мають чіткі уявлення про сучасні виховні технології; 17 (48,6%) чули, але не зовсім орієнтуються у їх реалізації, решта – 22,8% взагалі не можуть сказати, про що йде мова. Це, вважаємо, можна пояснити тим, що при викладанні дисциплін педагогічного циклу на ці питання не звернено належної уваги. Крім того, більше половини опитаних (68,6%) не відчують труднощів при організації та проведенні різних групових форм виховної роботи спортивного, екологічного, роз-

важального спрямування, проте багато з них (60%) не знають і не вміють здійснювати роботу в клубах і гуртках, проводити сучасні масові заходи (квести, чемпіонати, флешмоби, марафони, фестивалі, акції тощо). Третина опитуваних студентів повідомили про те, що відчували труднощі у спілкуванні з дітьми, колегами, адміністрацією. Це вони пояснювали тим, що були проблеми адаптації до нової соціальної ролі, оточення, а також індивідуальними особливостями і якостями (закритість, недовіра у спілкуванні, невпевненість і сором'язливість, конфліктність, агресивність тощо).

Студентам було запропоновано визначити, що впливає на ефективність літньої педагогічної практики у дитячому таборі «Артек-Буковель». 35 студентів (100%) зазначили, що в більшості усе залежатиме від бажання, старанності та відповідальності самого студента. 20 студентів (57,1%) переконані, що практика буде ефективно пройденою, якщо студент успішно пройде спецкурс «Школа вожатого» в закладі вищої освіти та в самому Артеку. 10 студентів (28,6%) надають значення наявності методичних рекомендацій з виховної роботи у дитячому таборі «Артек-Буковель»; 14 студентів (40%) зазначили, що важливою є допомога керівництва бази практики при підготовці студентів до виховних заходів, формування позитивної мотивації у студентів на виховну роботу з дітьми. 20 студентів (57,1%) важливим фактором, який впливає на ефективність літньої практики, визначили рівень проведення спецкурсу «Школа вожатого» та навчальної практики «Підготовка студентів до роботи з дітьми влітку». 15 студентів (42,9%) виділили морально-психологічний клімат у загоні, таборі. Результати опитування показали, що 24 (68,6%) студентів задоволені організацією та проведенням спецкурсу «Школа вожатого»; решта 31,4% вважають, що варто більше часу приділити на навчання у школі вожатого на базі академії, щоб бути готовим до другого етапу школи вожатого, який відбуватиметься в карпатському Артеці.

Висновки і пропозиції. На сучасному етапі проблема підготовки студентів до літньої педагогічної практики досліджена багатоаспектно. Науковці і практики розглядають її як один із важливих видів педагогічної практики майбутніх учителів, підкреслюють необхідність ґрунтовної підготовки студентів до неї, розкривають специфіку цієї підготовки. Отримані дані емпіричного дослідження засвідчили, що студенти досить легко виконують завдання літньої практики у пришкольніх таборах, центрах, проте відчують труднощі при проходженні цього виду практики в інноваційних закладах позашкільної освіти, зокрема дитячому таборі «Артек-Буковель».

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі. З метою забезпечення активного відпочинку, спрямованого на гуманізацію виховання, забезпечення суб'єкт-суб'єктних відносин дітей і дорослих, застосування сучасних технологій та методів впливу на особистість, варто переосмислити мету, завдання, зміст і форми підготовки майбутніх учителів до роботи в дитячому таборі «Артек-Буковель»; внести певні зміни у організаційно-методичне та змістовне забезпечення літньої педагогічної практики. У ході дослідження нами виокремлено напрями підготовки студентів до літньої педагогічної практики у дитячому таборі «Артек-Буковель»: вивчення навчальних дисциплін педагогічного циклу і проведення практики «Підготовка студентів до роботи з дітьми влітку»; організація роботи «Школи вожатого» у закладі вищої освіти та дитячому таборі «Артек-Буковель», де практична діяльність здійснюється через «проживання зсередини» і сприяє, з одного боку, адаптації студентів до навчально-практичної діяльності, а з іншого, – підказкою, як потім, працюючи з дітьми у загоні, організовувати виховний процес у дитячому таборі; створення артеківського руху в закладі вищої освіти, коли відбувається об'єднання молоді в підтримку дитячого табору «Артек-Буковель», задоволення інтелектуальних, творчих і професійних потреб й інтересів молоді. Все це потребує подальшого дослідження.

Список літератури:

1. Джус О. Виробнича педагогічна практика. *Університет. Літо. Часопис Прикарпатського національного університету імені В. Стефаника*. Вересень № 68. 2015. С. 5–8.
2. Закон України «Про вищу освіту»: прийнятий 01.07.2014 р. із змінами і доповненнями 12.01.2018 р. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html> (дата звернення: 16.09.2018).
3. Іванова Л.А. Модель процесу підготовки педагогів-організаторів для роботи в дитячих оздоровчих закладах. *Теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді* : зб. наук. праць. Київ, 2004. Вип. 6. С. 298–300.
4. Іванова Л.А. Професійна підготовка педагогів-організаторів: теорія і практика педагогічного проектування : монографія / за заг. ред. І.М. Мельникової. Оренбург : ОДІМ, 2008. 248 с.
5. Іванова Л.А. Становлення і розвиток дитячого табору «Артек-Буковель» як інноваційної виховної системи». *Соціальна педагогіка* : колективна монографія. Умань, 2015. С. 140–180.
6. Іванова Л.А. Артек-Буковель : крок за кроком / Літ. ред. Е Світлична. Івано-Франківськ : Фоліант, 2017. 176 с.
7. Нова українська школа : поради для вчителя / під заг. ред. Бібік Н.М. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, наказ Міністерства освіти України від 8 квітня 1993 року № 93 (із змінами, внесеними згідно з наказом Міносвіти № 351 (0351281-94 від 20.12.1994) : інформаційний збірник Міністерства освіти України. 1993. № 17–18. С. 16–30.
9. Соціально-педагогічна діяльність у дитячих оздоровчих таборах : навч.-метод. посіб. для фахівців та студентів – організаторів літнього відпочинку дітей та молоді / за заг. ред. С.Я. Харченка; авт.-ред. С.Я. Харченко, Л.Ц. Ваховський, О.П. Песоцька та ін. Луганськ : Альма-матер, 2008. 285 с.
10. Шерудило А. Стан готовності майбутніх учителів до проходження навчально-виховної практики в літніх оздоровчих таборах. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2014. № 9. Ч. 2. С. 74–80.

References:

1. Dzhus O. Vyrobynya pedahohichna praktyka. *Universytet. Lito. Chasopys Prykarpatskoho natsionalnoho universytetu imeni V. Stefanyka*. Veresen № 68. 2015. S. 5–8.
2. Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu»: pryiniaty 01.07.2014 r. iz zminamy i dopovnenniamy 12.01.2018 r. URL: <http://sfs.gov.ua/diyalnist-/zakonodavstvo-pro-diyalnis/zakoni-ukraini/65715.html> (data zvernennia: 16.09.2018).
3. Ivanova L.A. Model protsesu pidhotovky pedahohiv-orhanizatoriv dlia roboty v dytiachykh ozdorovchykh zakladakh. *Teoretyko-metodolohichni problemy vykhovannia ditei ta uchnivskoi molodi* : zb. nauk. prats. Kyiv, 2004. Vyp. 6. S. 298–300.
4. Ivanova L.A. Profesiina pidhotovka pedahohiv-orhanizatoriv: teoriia i praktyka pedahohichnoho proektuvannia : monohrafiia / za zah. red. I.M. Melnykovoii. Orenburh : ODIM, 2008. 248 s.
5. Ivanova L.A. Stanovlennia i rozvytok dytiachoho taboru «Artek-Bukovel» yak innovatsiinoi vykhovnoi systemy». *Sotsialna pedahohika* : kolektyvna monohrafiia. Uman, 2015. S. 140–180.
6. Ivanova L.A. Artek-Bukovel: krok za krokom / Lit. red. E Svitlychna. Ivano-Frankivsk : Foliant, 2017. 176 s.
7. Nova ukrainska shkola: poradnyk dlia vchytelia / pid zah. red. Bibik N.M. Kyiv : TOV «Vydavnychi dim «Pleiady», 2017. 206 s.
8. Polozhennia pro provedennia praktyky studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv Ukrainy, nakaz Ministerstva osvity Ukrainy vid 8 kvitnia 1993 roku № 93 (iz zminamy, vnesenyi zghidno z nakazom Minosvity № 351 (0351281-94 vid 20.12.1994) : informatsiinyi zbirnyk Ministerstva osvity Ukrainy. 1993. № 17-18. S. 16–30.
9. Sotsialno-pedahohichna diialnist u dytiachykh ozdorovchykh taborakh : navch.-metod. posib. dlia fakhivtsiv ta studentiv – orhanizatoriv litnoho vidpochynku ditei ta molodi / za zah. red. S.Ia. Kharchenko; avt.-red. S.Ia. Kharchenko, L.Ts. Vakhovskiy, O.P. Pesotska ta in. Luhansk : Alma-mater, 2008. 285 s.
10. Sherudylo A. Stan hotovnosti maibutnikh uchyteliv do prokhodzhennia navchalno-vykhovnoi praktyky v litnykh ozdorovchykh taborakh. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*. 2014. № 9. Ch. 2. S. 74–80.